

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 5. april 2023
Kontor: Økonomikontoret
Sagsbeh: Simone Vainø Larsen
Sagsnr.: 2023-0030-8532
Dok.: 2788007

Besvarelse af spørgsmål nr. 433 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 433 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 10. marts 2023. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Steffen Larsen (LA).

Peter Hummelgaard

/

Joakim Thaning

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 433 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Vil ministeren som opfølgning på samrådet den 2. marts 2023 vedr. situationen i Kriminalforsorgen oversende en oversigt over aktuelle problemer i Kriminalforsorgen?”

Svar:

Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Direktoratet for Kriminalforsorgen, der har oplyst følgende:

”Kriminalforsorgens udfordringer relaterer sig overvejende til bemanning, kapacitet og belæg, sikkerhed, kriminalitetsforebyggelse og digitalisering. Udfordringerne inden for de nævnte områder er beskrevet nærmere nedenfor.

Bemanning

Bemanningssituationen er en af de største udfordringer i kriminalforsorgen, hvorfor der arbejdes målrettet på at vende udviklingen i antallet af fængselsbetjente. Siden 2015 er antallet af fængselsbetjente faldet fra gennemsnitligt 2.510 årsværk til gennemsnitligt 1.897 årsværk i 2022, svarende til et fald på 613 årsværk.

På den baggrund er der iværksat en række initiativer, der skal bidrage til at øge rekrutteringen og forbedre arbejdsmiljøet, hvoraf flere følger af kriminalforsorgens flerårsaftale for 2022-2025.

Som led i flerårsaftalen for kriminalforsorgen får fængsels- og transportbetjente nu løn under hele uddannelsen, i stedet for delvis SU. Derudover er der åbnet en ny skole for fængsels- og transportbetjente på Nykøbing Falster og to ny pop-up skoler i henholdsvis Odense og Esbjerg. Uddannelsens indhold, læringsmål og metoder er også opdateret med fokus på, at eleverne får en bred praktisk erfaring, og så er der indført flere vejledningssamtaler og udvidet sidemandsoplæring i første praktikperiode.

Med flerårsaftalen blev det hertil besluttet at igangsætte en række initiativer, der skal forbedre arbejdsmiljøet i fængsler og arresthuse. På den baggrund er den gældende supervisionsordning bl.a. udvidet med henblik på at forebygge psykiske belastningsreaktioner blandt fængselsbetjente. Derudover arbejdes der på at etablere et internt psykologkorps og på at sikre bedre muligheder for kompetenceudvikling.

Med henblik på at styrke fastholdelsen nu og her, har koncernledelsen i kriminalforsorgen desuden omprioriteret over 50 mio. kr. i alt til honorering af uniformerede medarbejdere i andet halvår af 2022 og første halvår i 2023.

Det er kriminalforsorgens forventning, at man med de mange igangsatte og kommende tiltag vil kunne styrke både rekruttering og fastholdelse i de kommende år og dermed reducere manglen på fængselsbetjente.

Kapacitet og belæg

Kriminalforsorgen har i en årrække været udfordret af et højt belæg. Det gennemsnitlige antal af indsatte er steget fra 3.422 i 2015 til 4.212 i 2022, svarende til en stigning på 790 indsatte. Den aktuelle kapacitetsudnyttelse den 26. marts 2023 er på 100,7 pct. på landsplan.

For at imødegå det stigende belæg er der siden 2018 sket en udvidelse af kapaciteten med 610 pladser. På trods af de markante kapacitetsudvidelser har den gennemsnitlige kapacitetsudnyttelse været over eller omkring 100 pct. siden 2019. Det høje belæg har bl.a. medført, at det har været nødvendigt at anvende dobbeltbelæg, hvor to indsatte placeres i en celle konstrueret til én person.

Kriminalforsorgens flerårsaftale 2022-2025 indeholder en række kapacitetsudvidelser, der samlet set udvider kapaciteten i Danmark med 326 pladser i løbet af aftaleperioden. Hertil kommer lejen af 300 fængselspladser i Kosovo samt udvidelsen af den planlagte områdearrest på Sjælland fra 200 til 400 pladser og etableringen af et nyt moderne fængsel med op til 400 pladser.

Det skal bemærkes, at ibrugtagningen af kapacitetsudvidelserne forudsætter, at antallet af fængselsbetjente øges. I lyset af de aktuelle bemandingsudfordringer, viste det sig i 2022 nødvendigt at gennemføre en midlertidig inaktivering af i alt 80 pladser på forskellige matrikler på Sjælland.

Det bemærkes endvidere, at der frem til juli 2023 pågår undersøgelser af skimmelsvamp i Horserød Fængsel. Der er i marts 2023 konstateret skimmelsvamp i flere bygninger i Horserød Fængsel, hvorfor en række indsatte skal omplaceres.

Sikkerhed

Mangel på uniformeret personale og et stigende antal indsatte kan påvirke sikkerheden i fængsler og arresthuse. Udlån og nedposteringer på afdelingerne kan f.eks. påvirke sikkerheden negativt, når personale i forbindelse med udlån skal gøre tjeneste på institutioner og afdelinger, som de ikke er vant til at være i.

Kriminalforsorgens flerårsaftale 2022-2025 indeholder flere initiativer, der skal styrke sikkerheden. Her kan nævnes etablering af flere skærpede sikkerhedspladser og en ny sikkerhedsklasse 0 og eftersyn af kriminalforsorgens regimer, som har til formål at afdække og præcisere udfordringerne på området og styrke sikkerheden i alle kriminalforsorgens regimer. Fokus i eftersynet er indledningsvist, hvordan sikkerheden kan styrkes i åbne fængsler og som en del af dette også de lukkede afdelinger i åbent regi. Efterfølgende vil der blive kigget nærmere på de øvrige regimer i kriminalforsorgen.

Kriminalitetsforebyggelse

De kriminalitetsforebyggende indsatser kan påvirkes af kriminalforsorgens aktuelle udfordringer med manglen på uniformeret personale og højt belæg. I det daglige arbejde vil det for eksempel udgøre en udfordring, når der ikke er tilstrækkeligt personale til at følge de indsatte til de planlagte aktiviteter eller til at opretholde sektionering på værksteder og i undervisningslokaler. Beskæftigelsen er også udfordret af, at værkmestre – som opretholder arbejdsdrift og produktion for hovedparten af de

indsatte – må trækkes væk fra disse opgaver for i stedet at varetage opsynsopgaver.

De primære kriminalitetsforebyggende indsatser i kriminalforsorgens institutioner består af arbejde (f.eks. i værksteder, møbelproduktion, landbrug, facility management m.v.), uddannelse, programvirksomhed og misbrugsbehandling.

Herudover vil fængselspersonalets relationsarbejde med de indsatte være udfordret i perioder med højt belæg og mangel på uniformeret personale, hvilket har betydning for både sikkerhed og det kriminalitetsforebyggende arbejde.

Med aftalen om kriminalforsorgens økonomi 2022-2025 er der iværksat en række tiltag, der skal styrke de kriminalitetsforebyggende indsatser og understøtte, at de indsatte får en bedre overgang til det omkringliggende samfund og et liv uden kriminalitet efter endt afsoning. For eksempel etableres der flere uddannelsesafdelinger, og der ansættes flere lærere og faglærere med henblik på at øge uddannelsesaktiviteterne. Der er endvidere fokus på at forbedre myndighedssamarbejdet, ligesom der er udarbejdet en ny civilsamfundsstrategi. Endelig kan nævnes, at der udarbejdes en strategi for kriminalitetsforebyggelse, der blandt andet skal understøtte, at ressourcerne anvendes mere optimalt.

Digitalisering

Kriminalforsorgen understøttes i dag af et stort antal it-systemer. It-systemernes tekniske tilstand er ikke optimal på alle områder, ligesom it-sikkerheden kan forbedres. Situationen medfører en øget risiko for nedbrud i centrale it-systemer samt for brud på data- og informationssikkerheden.

For at mitigere risiciene er der blandt andet i kriminalforsorgens flerårsaftale igangsat flere initiativer, der har til formål at forbedre den tekniske tilstand af kriminalforsorgens vigtigste it-systemer og højne it-sikkerheden.

Der arbejdes bl.a. på at udskifte kriminalforsorgens forældede klientsagsbehandlingssystem. Arbejdet med at udskifte Klient-systemet har hidtil været organiseret i NyX-projektet, der blev

sat i bero i 2021. Projektet er efterfølgende blev nedlukket ved akt 69 af 2. marts 2023. Kriminalforsorgen vil i 2023 videreføre relevante leverancer i et nyt projekt under betegnelsen NyX 2.0 fortsat med henblik på at modernisere it-understøttelsen af klientsagsbehandlingen. Der arbejdes tillige på at opgradere det sikrede klientnetværk (SK-nettet).